
Fastlegen på overtid

AKTUELT I FORENINGEN

MARIT HERMANSEN

marit.hermansen@legeforeningen.no

President

Pasientene skal møte en fastlegetjeneste som er forutsigbar og av god kvalitet. Fastlegeordningen trenger betydelige og konkrete tiltak allerede i vår for å snu trenden.

Helsedirektoratet har målt hva fastlegene bruker tid på og hvor mye fastlegene faktisk jobber. Undersøkelsen viser at fastlegene jobber svært lange dager. Vi har fått klare tall som bekrefter det Legeforeningen påpekte for mange år siden og som VG og kollegene våre tegnet i sommer. Fastlegene sitter på kontoret langt utover kvelden og inn i helgen. Slik kan det ikke fortsette. Dette er en tjeneste som lenge har vært overbelastet. Rapporter fra kolleger og kommuner viser at dette ikke er en arbeidshverdag som frister hverken nye kolleger eller garvede veteraner..

Tidsbruksundersøkelsen viser at fastlegene har tatt ansvar for pasientene på sine lister. En rekke store reformer har økt arbeidsmengden for fastlegene. Noe av suksessen i ordningen er det personlige ansvaret for pasientene på listen. Når Magnhild kommer med tung pust, starter fastlegen utredningen, samstemmer medisinlisten, ringer hjemmesykepleien, henviser til røntgen, snakker med den bekymrede sønnen. Dette er god medisin på laveste effektive omsorgsnivå. Men det har blitt mange flere oppgaver å løse, og fastlegen har tatt ettermiddag, kveld og helg til hjelp for å løse alle oppgavene.

Dette holder ikke i lengden. Kolleger forteller fortvilet om egen situasjon. Kommunene roper varsku fordi de ikke får søkere på ledige hjemler. Erfarne kolleger sier opp og ser seg om etter en ny tilværelse - med sorg i hjertet. Det er et flott yrke og en spennende hverdag - men for lange dager.

Fastlegeordningen må bevares. Da trengs et løft. Unge leger trenger en sikker inntekt med like gode sosiale rettigheter som andre i det norske arbeidslivet. De trenger også veiledning og faglig støtte i starten av karrieren. Et løft for fastlegeordningen må innrettes slik at vi får flere fastleger over hele landet. Legeforeningen mener det er riktig å knytte basistilskuddet til antall pasienter på listen. Normtallet for et årsverk som fastlege har vært definert til 1 500 pasienter helt fra 2001.

Arbeidstidsundersøkelsen viser oss at ett årsverk ikke lenger er 1500 pasienter – fastleger har full uke med nærmere 1 000 pasienter. Legeforeningen forventer nå en reduksjon av normtallet til et forsvarlig nivå. Allmennlegeforeningen legger fram en modell for fremtidig finansiering av fastlegene som vil gi en styrking av de små listene. Det må lønne seg å bruke tilstrekkelig tid på krevende pasienter. Vi skal fortsatt gjøre store deler av utredning, diagnostisering og oppfølging i allmennpraksis. Derfor skal vi fortsatt ha gode takster for viktig arbeid.

Pasientene skal møte en fastlegetjeneste som er forutsigbar og av god kvalitet. Vi må arbeide for god standard på kontor, utstyr, personell og kompetanse ved et norsk fastlegekontor, gjerne i form av en bransjenorm.

I Sverige er krisen et faktum. I Nordbotten står halvparten av allmennlegestillingene uten leger. Svenske politikere reiser til Norge for å se på fastlegeordningen. Vi har noe å ta vare på – men da haster det. Fastlegeordningen trenger betydelige og konkrete tiltak allerede i vår for å snu trenden.

Publisert: 5. mars 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. juli 2026.